

“Een treurig verhaal, maar dan vermomd als komedie”

Bij het kanaal naar links, een coproductie van De Mexicaanse Hond en Olympique Dramatique, gaat donderdagavond in de Bourlaschouwburg in première. De Nederlandse film- en toneelregisseur Alex van Warmerdam tekende voor de tekst, het decor, de muziek, de regie, de affiche én hij bracht drie van zijn vaste spelers mee. Voor Olympiquers Stijn Van Opstal en Tom Dewispelaere een heel nieuwe ervaring. “Bij Olympique is het: vergeet alle afspraken, nu gaan we spelen. Bij Alex is het: niet te veel spelen, denk aan onze afspraken”, vertelt Stijn Van Opstal.

• Het Antwerpse theatercollectief Olympique Dramatique is elf jaar geleden opgericht door Tom Dewispelaere, Ben Segers, Stijn Van Opstal en Geert Van Rampelberg. Met fysieke voorstellingen met veel humor, zoals *De Krippel*, *De Jossen*, *De Geruchten* en *Adams Appels* hebben ze hun stempel gedrukt.

Het was Tom Dewispelaere (ook bekend van de series *De parelvisser* en *Van vlees en bloed*) die op een tuifeesje van de Nederlandse actrice Annet Malherbe, met wie hij net *Een totale Entführung* van Ramsey Nasr had gespeeld, zijn theaterheld Alex van Warmerdam (ook de echtgenoot van Annet) vroeg omsamen met Olympique Dramatique iets te doen.

“Dat vond ik meteen een goed idee”, zegt Alex van Warmerdam. “Ik had hen in Amsterdam met *The lieutenant of inishmore* beziggezien en vond hen heel erg goed: die taal, die kracht en jeugdigheid, typisch voor een collectief. Ik vond het een hele eer dat Tom mij vroeg.”

Testosteron

Omdat de agenda's van Olympiquers Geert Van Rampelberg en Ben Segers al volgeboekt stonden, bleven alleen Tom Dewispelaere en Stijn Van Opstal (onder meer ook bekend van de tv-serie *De parelvisser*) over. “En omdat het evenwicht Nederland-Vlaanderen een beetje zoek was - ik had mijn vaste acteurs Annet Malherbe, Pierre Bokma, Aat Ceelen en nieuwkomer Eva van de Wijdeven ook meegenomen - zijn we op zoek gegaan naar andere Vlaamse acteurs: Wouter Hendrickx, Bruno Vanden Broecke, Stefaan Degand... maar ze hadden geen van allen tijd.”

Wat maakt dat *Bij het kanaal naar links* vooral een van Warmerdam-voorstelling is geworden, meer dan

een echte coproductie met Olympique Dramatique. “Ik ben niet iemand die in het idioom van Olympique Dramatique kan stappen en toch hele mooie dingen kan maken. Neen, zij moeten in mijn idioom stappen. En of het testosteron van Olympique, waarover iedereen het altijd heeft, er in zit? Wel, inmiddels zijn Tom en Stijn ook al op leeftijd.”

“Wij zijn inderdaad niet meer zo jong en onze nieuwsgierigheid heeft het gewonnen van onze eigen mening”, geeft Stijn Van Opstal toe. “En het doet wel eens goed. Alex is iemand met een plan. Hij weet precies wat hij wil, tot het model van onze schoenen en de kleur van de deurbellen. Ook al had hij bij het begin van de repetities nog maar de helft geschreven.”

Talenten

“Tegelijk moesten wij een versnelling bijsteken en alles loslaten. Ik had bijvoorbeeld nog maar net voor het eerst ‘goeie morgen’ aan Pierre Bokma gezegd en tien minuten later stond ik al ‘fictieve’ zinnen tegen hem te zeggen. Zo werkt Olympique niet. Ik herinner me dat we dikwijls voor de doorloop zeiden: vergeet alle afspraken, nu gaan we spelen. Bij Alex is het andersom en dat is intrigerend. Je komt in een gebied waar talenten niet als vanzelf stromen en waarin je je aanvankelijk opgesloten voelt. Maar met het vertrouwen dat je je vrijheid kan terugvinden, ook al is dat niet meteen.”

Taal

Een andere manier van werken dus, en ook op niveau van taal, want Alex van Warmerdam schrijft geen ‘Vlaams’. De regisseur werkt graag met Vlaamse acteurs, zoals met Gène Bervoets in zijn laatste film *De laatste dagen van Emma Blank*, of met Stefaan Degand in het theaterstuk *Wees ons genadig*. “Omdat het goede acteurs zijn en omdat Vlamingen en Nederlanders één taalgebied vormen. Het is heel treurig dat een Vlaamse hit voor Nederland opnieuw moet worden gemaakt en dat we nauwelijks elkaars films zien.”

“Tom (Dewispelaere, red.) heeft lange tijd moeite gehad met ‘kolere nog aan toe, man’. Dat zinnetje past niet in mijn mond, zei hij. Ik heb hem toch gevraagd om het te proberen. Soms grijp ik in, soms laat ik het gewoon lopen. Ze moeten natuurlijk zichzelf kunnen zijn, anders had ik evengoed eskimo's kunnen vragen.”

Stijn Van Opstal van Olympique Dramatique en topregisseur Alex van Warmerdam. FOTO: BERT HUIJSELMANS

Bij het kanaal naar links vertelt het verhaal van twee families die op voet van oorlog leven. Totdat iemand toenadering zoekt... “Het is een treurig verhaal vermomd als een komedie”, zegt Stijn Van Opstal geamuseerd. “Streng en recht-door. Een gewone familieruzie, als je slecht kijkt, volkstoneel in de vorm, maar tegelijk heeft het iets apocalyptisch, waarbij het voortbestaan van de mensheid lijkt af te hangen van een stelletje losers.”

Komedie

“Ik had helemaal niet door dat we een komedie aan het maken wa-

ren”, zegt Stijn Van Opstal. “Ik zag alleen die droevige familiegeschiedenis, met glimpjes van hoop, ambitie en verlangen die gefnuikt werden. Met de eerste try-out werd er ook gelachen, en dat was... een bevrijding, dat gaf mogelijkheden. En toch spelen we spelen geen komedie, maar het is fijn dat het wel geestig blijkt te zijn.”

KARIN VANHEUSDEN

• *Bij het kanaal naar links*, Mexicaanse Hond & Olympique Dramatique, 17 t/m 26 maart in de Bourla; daarna op tournee. www.toneelhuis.be

ALEX VAN WARMERDAM

• Is behalve film- en toneelregisseur, acteur, schrijver, dichter, schilder en vormgever. In 1980 richtte hij het theatergezelschap Mexicaanse Hond op. Hij regisseerde 13 toneelstukken en 7 films, waarin hij geregeld zelf een rol of de hoofdrol speelde. Drie van zijn films, waaronder zijn eerste *Abel* (1986) zijn bekroond met een Gouden Kalf. Vorig jaar won hij de Johan Vermeerprijs. Ook vorig jaar gaf hij zijn eerste overzichtstentoonstelling.